

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

МАРИН ПЕТРО ПЕТРОВИЧ

УДК 342.98

**АДМІНІСТРАТИВНІ СПРАВИ
ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ПУБЛІЧНОЮ СЛУЖБОЮ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

кандидат юридичних наук, доцент

Сорока Лариса Володимирівна,

Науково-дослідний інститут публічного права,
завідувач відділу аспірантури

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Правоторова Ольга Михайлівна,

Херсонський державний університет,
професор кафедри адміністративного і господарського права

кандидат юридичних наук

Сердюк Євген Васильович,

Інститут права та суспільних відносин

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»,
доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Захист відбудеться «6» липня 2020 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

Автореферат розісланий «1» червня 2020 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

К.М. Куркова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Україна є правовою демократичною державою, в якій найвищою цінністю визнано людину, її життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканість та інші невід'ємні природні права і свободи. Їх забезпечення здійснюється не в безособовій формі, а конкретним апаратом держави, в силу укладеного своєрідного соціального договору громадяни делегували публічним юридичним і фізичним особам здійснювати захист цих конституційних цінностей.

Універсальним засобом демократичного суспільства є адміністративне судочинство. В системі адміністративної юстиції, поряд із приватними особами, знаходять свій захист й публічні службовці, права й інтереси яких порушуються вищими за ієрархією суб'єктами владних повноважень. Громадянське суспільство вже давно прийшло до висновку, що без належно забезпеченого, упевненого у своєму захисті перед свавіллям інших суб'єктів владних повноважень публічного службовця неможливо досягти стану високої ефективності забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Іншими словами, належний захист системою адміністративних судів прав та інтересів публічних службовців прямо впливає на ефективність і своєчасність забезпечення прав, свобод та інтересів приватних осіб.

Як показують результати власного соціологічного опитування громадяни України, в цілому, з розумінням відносяться до цієї проблеми – 57 % респондентів вважають, що публічні службовці мають природне право звертатися до адміністративних судів з метою відновлення своїх прав та інтересів. Іншим є показник розуміння громадянами України того, що забезпечений і захищений публічний службовець прямо впливає на їх благополуччя у повсякденному житті і праці (таку думку підтримує тільки 42 % респондентів).

Необхідно відзначити, що у цій сфері існує й велика низка законодавчих проблем. В першу чергу, це стосується того, що існують норми права законодавчого рівня, які встановлюють необґрунтовані преференції для певної категорії публічних службовців, що не співвідноситься із можливостями державного і місцевих бюджетів. Загалом, провідною проблемою лишається несистематизованість законодавства про публічну службу, що зумовлює порушення прав, свобод та законних інтересів публічних службовців як уповноважених представників суспільства.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями У своїх наукових працях правове регулювання вирішення публічно-службових спорів досліджували В. Поплавський¹ та О. Мовчун². Більш сучасне дослідження юрисдикції адміністративних судів щодо вирішення справ у сфері публічної служби здійснив

---

¹ Поплавський В. Ю. Правове регулювання вирішення публічно-правових спорів у державно-службових відносинах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Нац. авіац. ун-т. Київ, 2015. 215 с.

² Мовчун О. Г. Сутність та порядок вирішення службових спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2015. 15 с.

О. Булгаков³. Крім того, окремі питання розгляду та вирішення адміністративних справ, зокрема, пов'язаних із публічною службою аналізували у своїх працях такі вітчизняні вчені-юристи як: В. Авер'янов, Н. Баб'як, В. Бевзенко, Я. Берназюк, О. Белова, Р. Ботвінов, В. Галай, В. Галуцько, Ю. Гаруст, Д. Голобородько, В. Гордєєв, О. Губанов, О. Гусарєва, О. Джафарова, Е. Демський, Є. Додін, В. Заросило, А. Іванищук, В. Ільков, Н. Ільчишин, Я. Калмикова, О. Капля, М. Карпа, Я. Качан, І. Качур, В. Квак, С. Ківалов, О. Кобзар, В. Ковальська, О. Когут, В. Колесник, Т. Коломоєць, В. Колпаков, Т. Комарова, А. Комзюк, О. Конєва, О. Константи́й, В. Король, О. Корчинський, В. Косик, В. Кравченко, О. Круглов, Д. Кузнєцов, Р. Куйбіда, К. Куркова, Р. Мельник, Л. Миськів, О. Муза, І. Орловська, А. Осадчий, О. Панченко, О. Пасенюк, Д. Пашко, Н. Писаренко, Р. Попельнюх, О. Правоторова, Д. Припутень, К. Пуданс-Шушлебїна, В. Пчелін, В. Резніченко, О. Рой, О. Семеній, Є. Сердюк, М. Смокович, Л. Сорока, Л. Стельмащук, В. Сьоміна, К. Тимошенко, О. Ткачук, Н. Хлібороб, М. Цуркан, Р. Шаповал, О. Шевченко, К. Шкарупа, В. Щавінський, Н. Яношевська, О. Янчук, Н. Янюк та ін.

Проте, враховуючи існуючі проблеми, пов'язані із недостатньою ефективністю адміністративного судочинства щодо захисту правового статусу публічного службовця, проблематика адміністративних справ, пов'язаних із публічною службою, наявність у цій сфері законодавчих прогалин вимагає сучасного аналізу та нового наукового розгляду.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Тема дисертаційного дослідження узгоджується з положеннями Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р., Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474. Дисертацію виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495), «Адміністративно-правове забезпечення розвитку судової влади в Україні» (номер державної реєстрації 0117U004649).

Мета і завдання дослідження. *Мета* роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу нормативних джерел, теоретичних засад та правозастосовної практики розкрити сутність та процесуальні особливості адміністративних справ пов'язаних із публічною службою, сформулювати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення норм чинного адміністративно-процесуального законодавства.

³ Булгаков О. С. Юрисдикція адміністративного суду щодо вирішення справ у сфері публічної служби: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2018. 22 с.

Відповідно до поставленої мети в роботі заплановано вирішити такі завдання:

- розкрити сутність та сформулювати поняття адміністративних справ пов'язаних із публічною службою;
- з'ясувати місце і роль адміністративного судочинства в публічній службі в Україні;
- виявити і узагальнити принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою;
- здійснити загальну адміністративно-процесуальну характеристику адміністративних справ пов'язаних із публічною службою;
- з'ясувати процесуальні особливості адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою;
- удосконалити наукові положення щодо доказів і доказування у справах пов'язаних із публічною службою;
- виявити й узагальнити зарубіжний досвід розгляду та вирішення адміністративних справ пов'язаних із публічною службою;
- удосконалити законодавство у сфері адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері адміністративних справ пов'язаних із публічною службою.

Предмет дослідження – адміністративні справи пов'язані із публічною службою.

Методи дослідження. У роботі було використано комплексну систему методів наукового пізнання. Загальнонауковий *діалектичний* метод пізнання дав можливість комплексно сформулювати наукову новизну вперше, визначити право на публічну службу, загалом розглянути проблеми розгляду публічно-службових спорів (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1). Використання загальнонаукових *дедуктивного* та *індуктивного* методів забезпечило розмежування юрисдикції адміністративних судів від трудових спорів щодо справ пов'язаних з публічною службою (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1). *Формально-догматичний* метод використовувався у більшості підрозділів щодо аналізу національних та зарубіжних адміністративно-процесуальних норм (підрозділи 1.1, 1.3, розділи 2–3). *Логіко-семантичний* спосіб став у нагоді при послідовному аналізі позицій вітчизняних вчених-правників (розділ 1, підрозділ 2.1).

Завдяки методу *класифікації* було проаналізовано та розширено класифікаційний поділ адміністративних справ пов'язаних із публічною службою, а також сформовано сучасні засади адміністративного судочинства (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 2.2, 3.2). *Системний* метод став у нагоді при аналізі особливостей розгляду публічно-службових спорів (розділ 2). *Порівняльно-правовий* метод дозволив здійснити компаративістичну характеристику розгляду та вирішення адміністративних справ пов'язаних із публічною службою (підрозділ 3.1). При формуванні напрямків удосконалення законодавства застосовувалися методи *правового прогнозування* і *правотворчості* (підрозділ 3.2), а *соціологічний* метод дозволив здійснити авторське соціологічне опитування (додаток Б до дисертації).

Нормативним підґрунтям дослідження є Конституція України, Кодекс адміністративного судочинства України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кодекс законів про працю України, інші кодифіковані акти, закони України «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про судоустрій і статус суддів», «Про запобігання корупції», «Про Національну поліцію», інші законодавчі та підзаконні акти.

Емпіричну базу дисертації становлять узагальнені дані з Єдиного державного реєстру судових рішень України, матеріали та інформація з офіційних ресурсів Міністерства соціальної політики України, Міністерства юстиції України, Державної служби статистики України, інших суб'єктів публічної адміністрації.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є новітнім комплексним системним дослідженням адміністративних справ пов'язаних із публічною службою. За результатами проведеного аналізу сформовано низку нових теоретичних та практичних положень, висновків та пропозицій. Основними з них є такі:

уперше:

– доведено, що судовий захист адміністративними судами публічних службовців шляхом відновлення їх порушених прав та інтересів, пов'язаних з публічною службою, позитивно у психологічно-правовий спосіб впливає на вчасність і ефективність забезпечення прав, свобод і інтересів приватних осіб у публічному адмініструванні шляхом надання якісних адміністративних послуг та при здійсненні виконавчо-розпорядчої діяльності;

– зроблено висновок, що основною підкатегорією адміністративних справ пов'язаних з публічною службою, як чинника адміністративно-процесуальної характеристики публічно-правових спорів, є поновлення на публічній службі, пов'язане із неправомірним її припиненням та стягнення на користь колишніх службовців значної суми бюджетних коштів, що стається, в першу чергу, внаслідок низької правової культури високопосадовців кожною новою публічною владою, які у порушення принципу непереривності публічної служби, звільняють «чужих» і призначають «своїх» публічних службовців, виходячи не з критерію професійності, а з особистої відданості;

– з погляду теорії публічного адміністрування доведено, що не дивлячись на те, що адміністративні справи пов'язані із публічною службою за своїм процесуально-догматичним трактуванням визнаються справами незначної складності або малозначними справами та розглядаються у порядку спрощеного провадження, однак зачіпають провідні підвалини публічного управління, внаслідок не тільки відновлення прав й інтересів публічних службовців, але й повернення їм вагомої публічної владної компетенції щодо здійснення публічного адміністрування на вищому, центральному, регіональному чи місцевому рівнях, що зачіпає права, свободи, компетенції та інтереси значної кількості приватних і публічних осіб;

удосконалено:

– наукове розуміння принципів розумності, швидкості та своєчасності розгляду адміністративних справ пов'язаних із публічною службою, які комплексно відображають процес розгляду та вирішення публічно-правових спорів, що розглядаються в порядку спрощеного судового провадження, а судові рішення виконуються негайно, що дозволяє всебічно, якісно та повно захистити і відновити права та інтереси публічних службовців та інших суб'єктів призначення;

– наукові положення відносно доказів і доказування у справах пов'язаних із публічною службою щодо виявлення доводів, які підтверджують юридичні факти, в першу чергу документальних обставин порушення прав й інтересів публічних службовців щодо прийняття, проходження, притягнення до спеціальної адміністративної відповідальності та припинення їх публічної служби;

– наукові положення щодо напрямків і конкретних пропозицій стосовно вдосконалення адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою в Україні шляхом загальної систематизації законодавства про публічну службу, впровадження інституту медіації у вирішення публічно-службових конфліктів, розширення категорій адміністративних справ щодо дискримінації у відносинах публічної служби та збільшення спеціального строку звернення до адміністративного суду при вирішенні публічно-службових спорів;

отримали подальшого розвитку:

– наукові положення щодо публічної служби з позиції адміністративного судочинства, як невід'ємного чинника публічно-правових відносин, яка включає практично усі аспекти щодо проходження служби публічних службовців та деякі після припинення служби в органах державної влади, місцевого самоврядування, політичної, військової, альтернативної служби та патронатної служби в органах публічної влади;

– наукові положення щодо компаративістичної характеристики моделей розгляду та вирішення адміністративних справ пов'язаних із публічною службою, що відокремлюються в окремі категорії публічно-службових спорів або відносяться до категорій спорів щодо оскарження рішень та дій суб'єктів владних повноважень, при цьому, розгляд таких справ здійснюється у більшості країн адміністративними судами, а в окремих державах – спеціалізованими органами судової влади (трибуналами).

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого вдосконалення теоретичних положень адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів підвищило ефективність діяльності суддів адміністративних судів (акт упровадження Одеського окружного адміністративного суду);

– *освітньому процесі* – матеріали дисертації використано під час підготовки навчальних матеріалів з дисципліни «Актуальні питання адміністративного процесу», під час підготовки відповідних навчальних посібників, конспектів лекцій (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднено та обговорено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Сучасні правові системи світу в умовах глобалізації: реалії та перспективи» (м. Київ, 9–10 березня 2018 р.), «Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності» (м. Харків, 15–16 березня 2019 р.), «Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права» (м. Львів, 15–16 березня 2019 р.).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 219 сторінок. Робота містить список використаних джерел із 205 найменувань на 21 сторінці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації; зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, конкретизовано шляхи та форми їх упровадження; наведено апробацію результатів дослідження, структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1. «Загальнотеоретичні основи адміністративних справ пов'язаних із публічною службою» складається із трьох підрозділів, в яких розкрито сутність, поняття, юридичну природу та принципи відновлення порушених прав й інтересів публічних службовців в системі адміністративних судів.

У підрозділі 1.1 «*Поняття та сутність адміністративних справ пов'язаних із публічною службою*» розкрито юридичну природу та сформовано категорійне розуміння аналізованої проблематики.

Автор виходить із концепції людиноцентризму в адміністративному праві, згідно із якою публічна адміністрація має якнайповніше задовольняти права, свободи та інтереси приватних осіб, однак, ці чесноти забезпечуються не в якійсь безособовій формі, а конкретними публічними службовцями.

Доведено, що у публічно-правовому полі посадові (службові) особи суб'єктів владних повноважень виступають у трьох основних адміністративно-правових статусах: по-перше, вони є суб'єктами публічного адміністрування, які надають адміністративні послуги та здійснюють в адміністративний спосіб захист прав, свобод та інтересів приватних осіб; по-друге, вони є суб'єктами порушення цих чеснот; по-третє, публічні службовці самі часто стають потерпілими від

вищих по рангу суб'єктів владних повноважень у відносинах пов'язаних із публічною службою.

Підкреслюється, що ефективне забезпечення прав, свобод та інтересів приватних осіб та належний публічний захист прав та інтересів публічних службовців є тісно пов'язаними, друге є провідним чинником забезпечення першого.

При цьому, публічний захист прав та інтересів публічних службовців може здійснюватися в адміністративний (адміністративно-правовий та адміністративно-організаційний) та судовий способи. Основним із них є судовий, який здійснюється адміністративними судами у процесі розгляду справ пов'язаних із публічною службою.

З'ясовано, що справи пов'язані з публічною службою не обмежуються лише категоріями щодо прийняття, проходження чи припинення публічної служби, адже ці категорії включають підкатегорії щодо проходження конкурсу на прийняття на публічну службу, стягнення шкоди, завданої за місцем проходження публічної служби, виплату грошових компенсацій пов'язаних з публічною службою та справедливістю і законністю притягнення посадових осіб суб'єктів публічної адміністрації до дисциплінарної відповідальності тощо.

Справи пов'язані із публічною службою як категорію адміністративних спорів варто розмежовувати від трудових спорів, які, на перший погляд, є схожими за предметом правовідносин (трудова діяльність), однак, справи пов'язані з публічною службою повинні мати роботодавця – суб'єкта владних повноважень або суб'єкта призначення, при цьому, працівник – публічний службовець повинен бути уповноваженим суб'єктом публічного права зі спеціальним правовим статусом. У справах пов'язаних із публічною службою можна враховувати норми трудового законодавства лише коли спеціалізованим законодавством, що визначає статус публічного службовця, не встановлено норми щодо надання, зміни чи припинення його правосуб'єктності (прийняття, проходження чи припинення публічної служби).

Підрозділ 1.2 «Публічна служба з позиції адміністративного судочинства України» присвячений з'ясуванню місця і ролі адміністративного судочинства в публічній службі України.

Визначено, що публічна служба характеризується такими ознаками: основною цінністю публічної служби є публічний інтерес як сукупність усіх важливих соціальних, суспільних та приватних потреб, які має реалізовувати публічна влада; суб'єктами її реалізації є органи державної влади, місцевого самоврядування, інші суб'єкти, що мають владно-управлінські повноваження (військові, судді, парламентарі тощо); має універсальну юридичну природу, адже поширюється на усе суспільство; здійснюється на професійній основі; має механізм реалізації з апаратом державного примусу; є відкритою та прозорою для суспільства діяльністю, що знаходиться під постійним контролем та моніторингом суб'єктами громадянського суспільства; основним механізмом вирішення юридично-соціальних конфліктів у сфері публічної служби є

адміністративне судочинство як публічний інститут захисту прав, свобод та законних інтересів суспільства у публічно-правових відносинах.

Підкреслюється, що на етапі активної розбудови громадянського суспільства особливо гострою постає проблема відсутності спеціалізованого закону про публічну службу, що обумовлює правові прогалини у законодавстві щодо визначення статусу публічних службовців, особливостей їх публічно-правової діяльності, незахищеність як публічних службовців, так і спроби зловживання їх правовим статусом.

Доведено, що право на публічну службу є суспільним благом усієї влади в суспільстві, що полягає у можливості будь-якої правоздатної особи на рівних, законодавчо визначених умовах стати публічним службовцем, ефективно здійснювати свою публічно-службову діяльність та мати державні гарантії і механізм захисту в разі припинення публічної служби.

У підрозділі 1.3 «Принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою» виявлені і узагальнені найбільш сталі основоположні засади здійснення адміністративного процесу щодо відновлення порушених прав та інтересів публічних службовців.

Обґрунтовано, що принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою є досить специфічними, адже поєднують у собі тріаду засад: принципи адміністративного процесуального права; принципи, на яких побудований адміністративно-правовий статус публічного службовця; принципи здійснення публічної служби. Принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою варто поділити на: 1) загальні – верховенства права та законності; рівності; справедливості; об'єктивності; неупередженості; презумпції невинуватості; гласності, відкритості; 2) спеціальні – розумності, швидкості та своєчасності розгляду справи; публічності; професійності; обґрунтованості; належної аліментації; відповідальності як публічних службовців, так і суб'єктів владних повноважень.

Принцип публічності полягає у тому, що процедура розгляду адміністративних справ пов'язаних з публічною службою, як і професійна діяльність публічних службовців та суб'єктів владних повноважень, як органів призначення, є відкритою, гласною та прозорою діяльністю, що може оцінюватися громадянським суспільством та відображати усю професійну діяльність публічних службовців.

Принцип професійності полягає у тому, що публічний службовець повинен належно виконувати свої повноваження, при цьому, постійно вдосконалювати свій кваліфікаційний рівень, що є його прямим обов'язком, адже саме ці адміністративні правовідносини є об'єктом адміністративних справ пов'язаних з публічною службою. Принцип обґрунтованості полягає в документальному підтвердженні юридичних фактів (із зазначенням підстав, умов, порядку, мети) у площині адміністративних відносин у сфері публічної служби, які є об'єктом адміністративних справ щодо прийняття, проходження та звільнення з публічної служби.

Принцип належної аліментації полягає у зобов'язанні суб'єкта призначення, як роботодавця, достатньо та раціонально матеріально забезпечувати публічного службовця відповідно до його правового статусу в публічній службі (відповідно до посади, кваліфікації, стажу, індивідуальних факторів). Цей принцип повинен в повній мірі гарантуватися державою, включаючи можливість захисту в порядку адміністративного судочинства. Принцип відповідальності як публічних службовців, так і органів суб'єктів владних повноважень полягає у їх обов'язку нести відповідальність (зокрема адміністративну) за наслідки професійної діяльності у сфері призначення, проходження чи звільнення з публічної служби, вірне та достовірне використання службової інформації, виконання службових повноважень.

Розділ 2. «Особливості адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою» складається із трьох підрозділів в яких розкрито особливості вирішення публічно-службових спорів.

У підрозділі 2.1 *«Адміністративно-процесуальна характеристика адміністративних справ пов'язаних з публічною службою»* визначені істотні можливості адміністративного права та адміністративного процесу щодо відновлення прав й інтересів публічних службовців засобами адміністративного судочинства.

Доведено, що змістовне наповнення адміністративних справ пов'язаних з публічною службою, яке визначає їх загальну характеристику, включає в себе: предмет службового спору, сторони адміністративного процесу (їх правовий та процесуальний статуси), характерологічний класифікаційний поділ адміністративних справ, процесуальні особливості розгляду та вирішення адміністративних справ пов'язаних з публічною службою. Предмет службового спору поділяється на загальний, тобто право на публічну службу, як високо соціальне та суспільно важливе благо, та спеціальний – права, свободи, законні інтереси сторін, їх обов'язки, а також законність та обґрунтованість індивідуальних правових актів у сфері публічної служби. Предмет службового спору може мати як майновий (сплата грошових коштів), так і немайновий характер, наприклад відновлення на посаді публічного службовця.

Сторонами публічно-службового спору є позивач (особа яка претендує на публічну службу, публічний службовець, особа, що була публічним службовцем) та відповідач, як суб'єкт владних повноважень, що є суб'єктом призначення або фактично роботодавцем публічного службовця. Залежно від категорій справ, відповідачами у адміністративних справах пов'язаних із публічною службою є: 1) суб'єкт призначення – орган влади, що уповноважений призначати осіб на публічну службу (у справах прийняття на публічну службу); 2) суб'єкт владних повноважень – роботодавець, правовий статус якого визначається нормами трудового та адміністративного права (у справах щодо проходження та звільнення з публічної служби). Категорії адміністративних справ пов'язаних з публічною службою включають в себе низку підкатегорій, в залежності від основної категорії – змісту спірних правовідносин щодо прийняття, проходження чи припинення публічної служби.

Виявлено, що протиправне звільнення з публічної служби, як категорія адміністративних справ, є найпоширенішою з адміністративних справ пов'язаних з публічною службою та включає в себе дві підкатегорії – поновлення на публічній службі в разі неправомірного припинення публічної служби та стягнення на користь особи несплачених коштів, які належать їй та не були сплачені при припиненні публічної служби. При вирішенні справ щодо звільнення з публічної служби варто враховувати в першу чергу норми спеціального законодавства, а якщо такі відсутні враховувати загальні норми трудового законодавства. Аналіз судової практики свідчить, що поновлення на публічній службі в результаті звільнення внаслідок вчинення грубого дисциплінарного проступку реалізується через не доведення відповідачем (суб'єктом владних повноважень) факту вчинення публічним службовцем саме грубого дисциплінарного проступку.

В цілому доведено, що адміністративні справи пов'язані з публічною службою характеризуються складним класифікаційним поділом в залежності від предмету спору (загальним виступає право на публічну службу, спеціальним – права, свободи, законні інтереси сторін, їх обов'язки), суб'єктного складу учасників (позивачем є особа, яка претендує на публічну службу, публічний службовець, особа, що була публічним службовцем; відповідачем є суб'єкт призначення або суб'єкт владних повноважень – роботодавець), змісту спірних правовідносин (прийняття, проходження та звільнення з публічної служби).

Підрозділ 2.2 «Процесуальні особливості адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою» присвячений з'ясуванню найголовніших чинників розгляду адміністративних справ пов'язаних з публічною службою.

Виявлено і узагальнено, що для звернення до адміністративного суду у адміністративних справах щодо прийняття, проходження чи звільнення з публічної служби особі надається місячний строк (коли особа об'єктивно мала можливість дізнатися про порушення своїх прав). Відповідно, цей строк, з позиції законодавця, є неупереджено достатнім для захисту прав, свобод та законних інтересів публічного службовця.

Розгляд адміністративної справи пов'язаної з публічною службою розпочинається із відкриття першого судового засідання у порядку скороченого провадження, що здійснюється шляхом прийняття одноосібно суддею відповідної процесуальної ухвали, при цьому, підготовче засідання не проводиться. Адміністративні справи пов'язані з публічною службою можна розглядати з повідомленням сторін (про що сторони заявляють клопотанням), а в більшості випадків – без повідомлення сторін за наявними матеріалами справи, оскільки основними доказами у таких категоріях справ є письмові докази. Судове рішення у адміністративних справах пов'язаних із публічною службою приймається шляхом врахування судом усіх фактичних даних по справі, основу яких складають письмові докази, та виконуються негайно з метою врегулювання правовідносин у сфері публічної служби та відновлення правового статусу публічного службовця.

У підрозділі 2.3 «Докази і доказування у справах пов'язаних із публічною службою» здійснено удосконалення наукових положень щодо виявлення доводів, які підтверджують юридичні факти порушення прав й інтересів публічних службовців.

Предметом доказування у справах пов'язаних із публічною службою є обставини з приводу прийняття, проходження та припинення публічної служби публічного службовця (кандидата на публічну службу), який має (набуває) спеціальний адміністративно-правовий статус. Справи пов'язані з публічною службою характеризуються незначним використанням засобів доказів, адже, здійснюється в більшості випадків у порядку спрощеного позовного провадження, без використання показання сторін як засіб доказів. У більшості адміністративних справ пов'язаних з публічною службою основним джерелом доказів є саме документи, адже адміністративні відносини повинні здійснюватися відповідно до другого типу правового регулювання, а саме зобов'язання регламентувати правові дії публічних службовців, які оформлюються у письмовій чи електронній документальній формі, що і є найпоширенішим джерелом доказів адміністративних справ пов'язаних з публічною службою.

Підкреслюється, що у справах пов'язаних з публічною службою обов'язок доказування в більшій мірі покладається на відповідача – суб'єкта владних повноважень, який повинен довести суду, що владна діяльність з приводу прийняття, проходження та припинення публічної служби є правомірною щодо конкретного публічного службовця, а публічний службовець, як позивач, повинен лише обґрунтувати свої позовні вимоги відповідно до норм законодавства. Суд може оцінити лише ті докази, які будуть у матеріалах справи, тобто в інтересах публічного службовця (кандидата на публічну службу), надати якнайбільше доказів, що змогли б стати основою об'єктивного, повного, справедливого та законного судового рішення. Найчастіше таке умовне зобов'язання у формі активної ініціативи щодо подачі доказів позивачем виникає у таких категоріях адміністративних справ як прийняття на публічну службу, адже у таких правовідносинах позивач не має статусу публічного службовця, а лише є кандидатом на публічну службу.

Розділ 3. «Напрями удосконалення законодавства у сфері адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою в Україні» складається із двох підрозділів, у яких здійснена компаративістична характеристика зарубіжного досвіду у сфері вирішення публічно-службових спорів та розкриті напрямки удосконалення національного законодавства в аналізованій сфері.

Підрозділ 3.1 «Зарубіжний досвід адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою» присвячений аналізу досвіду зарубіжних держав щодо вирішення публічно-службових спорів в порядку адміністративного судочинства.

Проаналізовано, що Трибунал з публічної служби, як окрема інституція у системі Європейського Суду та єдиний спеціалізований суд, що вирішував публічно-службові спори, було ліквідовано через надмірне навантаження суддів з

метою дотримання принципу розумності строків розгляду справ, тому нині справи з публічної служби передано до компетенції Загального Суду у складі Європейського суду.

Виявлено, що Кодекс адміністративного судочинства Французької Республіки не визначає спеціалізовану юрисдикцію адміністративних судів щодо розгляду публічно-службових спорів, які розглядаються в загальному порядку як оскарження рішень та дій суб'єктів владних повноважень; при цьому, Кодекс адміністративного судочинства Французької Республіки має окрему главу, присвячену розгляду спільних групових спорів публічних службовців (кандидатів на посаду) в разі дискримінації роботодавця, що стали новітнім викликом судової реформи публічно-службових спорів.

Підкреслено, що Федеративна Республіка Німеччина регламентує порядок здійснення адміністративного судочинства федеральним законом (Положення про адміністративний суд), у якому окремо виділяються спори щодо скарг публічних службовців. При цьому вказується про особливий порядок дотримання норм законодавства про публічну службу, що в цілому дозволяє як найефективніше захищати статус публічного службовця в суспільстві.

Означено, що Литовська Республіка намагається реформувати нормативну основу адміністративного судочинства шляхом кодифікації, однак, нині діє спеціалізований закон (Про адміністративне провадження), яким встановлюються декілька категорій публічно-службових спорів (законність актів та дій суб'єктів владних повноважень; порушення присяги публічних службовців, реалізація права матеріальної відповідальності публічних службовців; питання дотримання службової етики; припинення службових відносин).

Виявлено, що у Великій Британії існує досить специфічна судова система, що в адміністративному судочинстві представлена трибуналами. Відповідно, існують Трибунали з працевлаштування як незалежні судові органи, юрисдикція яких поширюється на вирішення трудових спорів в порядку адміністративного судочинства. Трибунали функціонують як місцеві суди, до яких позивач (публічний службовець або кандидат на посаду) подає у встановленій формі скаргу, на яку обов'язково надсилається відповідь (відзив) відповідача (роботодавця). Розгляд справ трибуналами здійснюється в загальному порядку колегією суддів, які виносять вмотивоване, об'єктивне та обґрунтоване судове рішення.

У підрозділі 3.2 «Удосконалення законодавства у сфері адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою в Україні» сформовані конкретні напрямки удосконалення адміністративного судочинства при вирішенні аналізованих категорій справ.

Доведено, що в Україні необхідно сформулювати та прийняти спеціалізований Закон про публічну службу, у якому визначити поняття права на публічну службу, принципи, особливості прийняття, проходження та звільнення з публічної служби, дискримінацію у відносинах публічної служби, умови та порядок здійснення громадського контролю за публічною службою, загальні аспекти

вирішення публічно-службових спорів, інші механізми захисту публічних службовців.

З'ясовано, що медіація може стати дієвим способом розвантаження адміністративних судів, а також дотримання розумних строків розгляду адміністративних справ пов'язаних з публічною службою в Україні. Тому, законодавцям необхідно сформулювати нормативно-правову базу застосування медіації в адміністративному судочинстві та активно впроваджувати цей механізм у вирішення публічно-службових спорів.

Визначено, що спеціальний строк для звернення до суду у адміністративних справах пов'язаних із публічною службою (один місяць) є об'єктивно недостатнім для захисту прав, свобод та законних інтересів публічного службовця, тому необхідно збільшити строк звернення до адміністративного суду у адміністративних справах пов'язаних із публічною службою до трьох місяців, та відповідні зміни внести до ч. 5 ст. 122 Кодексу адміністративного судочинства України.

Підкреслюється, що класифікація адміністративних справ пов'язаних з публічною службою повинна удосконалюватися та розширюватися у відповідності до розвитку суспільних відносин, тому необхідно розширити категорії спорів пов'язаних з публічною службою, а саме додати справи щодо дискримінації у відносинах публічної служби, оскільки це відокремлена категорія адміністративних справ, що виникають у сфері адміністративно-трудова правовідносин. Запропоновано відповідні зміни та доповнення до чинного Кодексу адміністративного судочинства України.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації на основі комплексного аналізу нормативних джерел, теоретичних засад та правозастосовної практики розкрито сутність та процесуальні особливості адміністративних справ пов'язаних із публічною службою, сформовано пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення норм чинного адміністративно-процесуального законодавства. Основі з них такі:

1. Сформовано, що адміністративні справи пов'язані з публічною службою – це публічно-правові спори у сфері публічно-правового регулювання публічної служби, які відносяться до адміністративної юрисдикції та предметом яких є відносини щодо прийняття, проходження, справедливого і законного притягнення посадових осіб суб'єктів публічної адміністрації до спеціальної дисциплінарної відповідальності та припинення публічної служби, при цьому, учасниками такого спору є юридична особа (суб'єкт владних повноважень) та публічний службовець, адміністративно-правовий статус якого визначається спеціалізованим законом, що і впливає на специфічну правову природу таких публічних спорів, при вирішенні яких враховується адміністративно-процесуальне законодавство та спеціалізоване законодавство про публічну службу.

2. Визначено, що публічна служба з позиції адміністративного судочинства – це визначена законодавством діяльність уповноважених органів влади (публічних службовців) щодо виконання делегованих державою владних функцій шляхом належного здійснення повноважень, спрямованих на задоволення публічних інтересів та надання якісних адміністративних послуг, що контролюється державою та громадськістю і в результаті порушень у сфері реалізації публічної служби винні особи притягуються до адміністративної відповідальності. Тобто, публічна служба з позиції адміністративного судочинства є як площиною для реалізації владних управлінських функцій, так і суспільним благом, тобто об'єктом спірних адміністративно-процесуальних правовідносин.

3. Виявлено і узагальнено, що принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою – це процесуальні основи здійснення адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою, побудовані на засадах публічної служби та адміністративного судочинства та визначають основи розгляду та вирішення публічно-правових спорів у сфері прийняття, проходження і припинення публічної служби та щодо притягнення публічних службовців до дисциплінарної відповідальності.

4. Визначено, що адміністративні справи пов'язані з публічною службою мають такі адміністративно-процесуальні особливості: 1) при віднесенні справи до аналізованої категорії важливу роль відіграє спеціалізоване законодавство, що відповідно визначає спеціальні норми щодо віднесення певних категорій адміністративних справ до справ, пов'язаних з публічною службою; 2) категорії адміністративних справ пов'язаних з публічною службою включають в себе низку підкатегорій, в залежності від основної категорії прийняття, проходження чи припинення публічної служби; 3) підкатегорії справ пов'язаних з публічною службою є досить різноманітними; 4) відносини з приводу публічної служби мають триваючу дію, тому спори можуть виникати і після припинення публічної служби та відноситися не до трудових спорів, а до адміністративних, що впливає із класифікаційних особливостей адміністративних справ; 5) класифікація адміністративних справ пов'язаних з публічною службою побудована на різних класифікаційних ознаках – предметі оскарження (діяльності в сфері публічної служби), змісті спірних відносин, видах сторін судового процесу, що є суб'єктами публічного права та предметі захисту, при цьому в більшості випадків враховуються усі класифікаційні ознаки справи.

5. Визначено процесуальні особливості адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою: 1) справи пов'язані з публічною службою є малозначними або незначної складності; 2) такі справи розглядаються, в більшості випадків, у порядку спрощеного позовного провадження, що дозволяє скоротити строк розгляду справи та в цілому зменшити навантаження на всю систему адміністративних судів; 3) суд розглядає справу пов'язану з публічною службою без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами (оскільки основними доказами у таких категоріях справ є письмові докази), при цьому, сторона має право подати клопотання про розгляд справи в судовому засіданні з

повідомленням сторін; 4) суд має право відмовити в задоволенні клопотання сторони про розгляд справи за його присутністю, що може стати порушенням прав сторони як учасника процесу в разі необґрунтованої відмови суду; 5) судові рішення у справах пов'язаних із публічною службою виконуються негайно.

6. Доведено, що доказування у справах пов'язаних із публічною службою характеризується такими чинниками: предметом доказування у справах пов'язаних із публічною службою є обставини з приводу прийняття, проходження та припинення публічної служби публічного службовця (кандидата на публічну службу), що підтверджують вимоги або заперечення учасників справи і мають значення для справи; більшість справ пов'язаних з публічною службою ґрунтуються на документах як основних джерелах доказів, тому в більшості випадків не використовується показання сторін як засіб доказів; у справах пов'язаних з публічною службою обов'язок доказування в більшій мірі покладається на відповідача – суб'єкта владних повноважень, який повинен довести суду, що владна діяльність з приводу прийняття, проходження та припинення публічної служби є правомірною щодо конкретного публічного службовця, а публічний службовець, як позивач, повинен лише обґрунтувати свої позовні вимоги відповідно до норм законодавства.

7. Компаративістичний аналіз зарубіжного досвіду моделей адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою дозволяє вказати про існування різних моделей вирішення публічно-службових спорів, які полягають у розгляді публічно-службових спорів в загальному порядку розгляду адміністративних справ щодо оскарження рішень та дій суб'єктів владних повноважень з виділенням спеціальних групових спорів пов'язаних з дискримінацією (Французька Республіка), виділенням публічно-службових спорів як окремих категорій адміністративного судочинства (Федеративна Республіка Німеччина, Литовська Республіка), створенням спеціальних судових органів – трибуналів з працевлаштування, юрисдикція яких поширюється на вирішення трудових спорів в порядку адміністративного судочинства (Велика Британія), однак, усі моделі адміністративного судочинства європейських країн забезпечують ефективний механізм захисту правового статусу публічних службовців.

8. Удосконалення законодавства у сфері адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою в Україні повинно бути спрямоване на формування та модернізацію нормативно-правової основи діяльності публічних службовців в аспекті прийняття спеціалізованого закону про публічну службу, покращення механізмів захисту прав, свобод та законних інтересів публічних службовців, впровадження інституту медіації у вирішення публічно-службових спорів та внесення змін і доповнень до чинного адміністративно-процесуального законодавства України щодо розширення класифікації адміністративних справ пов'язаних з публічною службою шляхом доповнення Кодексу адміністративного судочинства України категорією адміністративних справ щодо дискримінації у відносинах публічної служби та збільшення спеціального строку звернення до

адміністративного суду у адміністративних справах пов'язаних із публічною службою.

**СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:**

1. Марин П. П. Загальна характеристика категорій адміністративних справ пов'язаних з публічною службою. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2. Т. 3. С. 190–193.

2. Марин П. П. Процессуальные особенности административного судопроизводства по делам, связанным с публичной службой. *Право и политика*. 2018. № 3. С. 44–48 (Кыргызская Республика).

3. Марин П. П. Принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2018. Вип. 50. Т. 4. С. 184–189.

4. Марин П. П. Понятие административных дел связанных с публичной службой. *Право и Закон*. 2019. № 2. С. 61–66. (Кыргызская Республика)

5. Марин П. П. Загальні аспекти доказування у справах пов'язаних із публічною службою. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4. Ч. 3. С. 157–159.

6. Марин П. П. Звільнення з публічної служби як категорія адміністративних справ. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 6. С. 289–291.

7. Марин П. П. Публічна служба з позиції адміністративного судочинства. *Юридичний бюлетень*. 2019. № 11. С. 154–159.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Марин П. П. Звільнення з публічної служби як поширена категорія адміністративних справ. *Сучасні правові системи світу в умовах глобалізації: реалії та перспективи*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 берез. 2018 р.). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 60–63.

9. Марин П. П. Проблематика поняття адміністративних справ пов'язаних з публічною службою. *Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 15–16 берез. 2019 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2019. С. 88–90.

10. Марин П. П. Розмежування адміністративних справ пов'язаних з публічною службою з трудовими спорами. *Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 15–16 берез. 2019 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 56–59.

АНОТАЦІЯ

Марин П. П. Адміністративні справи пов'язані із публічною службою. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2020.

У дисертації на основі комплексного аналізу нормативних джерел, теоретичних засад та правозастосовної практики розкрито сутність та процесуальні особливості адміністративних справ пов'язаних із публічною службою, сформовано пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення норм чинного адміністративно-процесуального законодавства.

Розкрито сутність та сформульовано поняття адміністративних справ пов'язаних із публічною службою. Визначено адміністративні справи пов'язані з публічною службою як публічно-правові спори у сфері публічно-правового регулювання публічної служби, які відносяться до адміністративної юрисдикції та предметом яких є відносини щодо прийняття, проходження, справедливого і законного притягнення посадових осіб суб'єктів публічної адміністрації до спеціальної дисциплінарної відповідальності та припинення публічної служби, при цьому, учасниками такого спору є юридична особа (суб'єкт владних повноважень) та публічний службовець, адміністративно-правовий статус якого визначається спеціалізованим законом, що і впливає на специфічну правову природу таких публічних спорів, при вирішенні яких враховується адміністративно-процесуальне законодавство та спеціалізоване законодавство про публічну службу.

З'ясовано місце і роль адміністративного судочинства в публічній службі в Україні. Виявлено і узагальнено принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою. Обґрунтовано, що принципи адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою є досить специфічними, адже поєднують у собі тріаду засад: принципи адміністративного процесуального права; принципи, на яких побудований адміністративно-правовий статус публічного службовця; принципи здійснення публічної служби.

Здійснено загальну адміністративно-процесуальну характеристику адміністративних справ пов'язаних із публічною службою. З'ясовано процесуальні особливості адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою.

Удосконалено наукові положення щодо доказів і доказування у справах пов'язаних із публічною службою. Виявлено і узагальнено зарубіжний досвід розгляду та вирішення адміністративних справ пов'язаних із публічною службою.

Удосконалено наукові положення щодо напрямків і конкретних пропозицій стосовно вдосконалення адміністративного судочинства у справах пов'язаних із публічною службою в Україні шляхом загальної систематизації законодавства про публічну службу, впровадження інституту медіації у вирішення публічно-службових конфліктів, розширення категорій адміністративних справ щодо

дискримінації у відносинах публічної служби та збільшення спеціального строку звернення до адміністративного суду при вирішенні публічно-службових спорів.

Ключові слова: адміністративні справи, адміністративне судочинство, докази, звільнення, публічна служба, публічний службовець, публічно-правовий спір, суб'єкт владних повноважень, статус.

АННОТАЦІЯ

Марин П. П. Административные дела связаны с публичной службой. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «административное право и процесс; финансовое право, информационное право». – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2020.

В диссертации на основе комплексного анализа нормативных источников, теоретических основ и правоприменительной практики раскрыта сущность и процессуальные особенности административных дел связанных с публичной службой, сформулированы предложения и рекомендации по совершенствованию норм действующего административно-процессуального законодательства.

Раскрыта сущность и сформулировано понятие административных дел связанных с публичной службой. Определены административные дела, связанные с публичной службой как публично-правовые споры в сфере публично-правового регулирования публичной службы, относящиеся к административной юрисдикции, предметом которых являются отношения по принятию, прохождению, справедливому и законному привлечению должностных лиц субъектов публичной администрации к специальной дисциплинарной ответственности и прекращению публичной службы. При этом, участниками такого спора являются юридическое лицо (субъект властных полномочий) и публичный служащий, административно-правовой статус которого определяется специализированным законом и влияет на специфическую правовую природу таких публичных споров, при решении которых учитываются административно-процессуальное законодательство и специализированное законодательство о публичной службе.

Выявлены место и роль административного судопроизводства по делам, связанным с публичной службой. Выявлены и обобщены принципы административного судопроизводства по делам, связанным с публичной службой. Обосновано, что принципы административного судопроизводства по делам, связанным с публичной службой достаточно специфические, поскольку сочетают в себе триаду принципов: принципы административного процессуального права; принципы, на которых построен административно-правовой статус публичного служащего; принципы осуществления публичной службы.

Осуществлена общая административно-процессуальная характеристика административных дел, связанных с публичной службой. Выявлены процессуальные особенности административного судопроизводства по делам, связанным с публичной службой.

Усовершенствованы научные положения по доказательствам и доказыванию по делам, связанным с публичной службой. Выявлен и обобщен зарубежный опыт рассмотрения и решения административных дел, связанных с публичной службой.

Усовершенствованы научные положения относительно направлений и конкретных предложений по совершенствованию административного судопроизводства по делам, связанным с публичной службой в Украине путем общей систематизации законодательства о публичной службе, внедрения института медиации в решение публично-служебных конфликтов, расширения категорий административных дел о дискриминации в отношении публичной службы и увеличения специального срока обращения в административный суд при решении публично-служебных споров.

Ключевые слова: административные дела, административное судопроизводство, доказательства, освобождение, публичная служба, публичный служащий, публично-правовой спор, субъект властных полномочий, статус.

SUMMARY

Maryn P. Administrative cases related to public service. – *Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.*

The thesis for the degree of the Candidate of Law in specialty 12.00.07 «Administrative law and Process; Financial law; Informational law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2020.

In the dissertation on the basis of the complex analysis of normative sources, theoretical bases and law-enforcement practice the essence and procedural features of administrative cases connected with public service, are opened offers and recommendations on perfection of norms of the current administrative-procedural legislation.

The essence and the concept of administrative cases related to public service are revealed. Administrative cases related to public service are defined as public-law disputes in the field of public-law regulation of public service, which belong to administrative jurisdiction and the subject of which is a relations on acceptance, passing, fair and lawful bringing of officials of subjects of public administration to special disciplinary responsibility and termination of public service, thus, participants of such dispute are the legal entity (subject of power) and the public servant, administrative and legal the status of which is determined by a specialized law, which affects the specific legal nature of such public disputes, in the decision of which the administrative-procedural legislation and the specialized legislation on public service are taken into account.

The place and role of administrative proceedings in the public service in Ukraine are clarified. The principles of administrative proceedings in cases related to public service are identified and generalized. It is substantiated that the principles of administrative proceedings in cases related to public service are quite specific, as they combine a triad of principles: the principles of administrative procedural law; principles on which the administrative and legal status of a public servant is based; principles of

public service. The principles of administrative proceedings in cases related to public service are divided into: general – the rule of law; equality; justice; objectivity; impartiality; presumption of innocence; publicity, openness; special – reasonableness, speed and timeliness of the case; publicity; professionalism; validity; proper alimony; responsibilities of both public servants and subjects of power.

The general administrative-procedural characteristic of administrative cases connected with public service is carried out. It is proved that the content of administrative cases related to public service, which determines their general characteristics, includes: the subject of the dispute, the parties to the administrative process (their legal and procedural status), special classification division of administrative cases, procedural features of consideration and decision administrative cases related to public service. The subject of the service dispute is divided into general, the right to public service as a highly social and socially important good, and special – rights, freedoms, legitimate interest of the parties, their responsibilities, as well as the legality and validity of individual legal acts in the public service. The subject of an service dispute may be both property (payment of funds) and non-property, such as reinstatement as a public servant.

Scientific provisions on evidence and proof in public service cases have been improved. It is proved that proving in cases related to public service is characterized by the following factors: the subject of proving in cases related to public service are the circumstances regarding the admission, passage and termination of public service of a public servant (candidate for public service), confirming the requirements or objections of the parties to the case and are relevant to the case; most public service cases are based on documents as the main sources of evidence, so in most cases the testimony of the parties is not used as a means of evidence; in cases related to the public service, the burden of proof rests more with the defendant, the subject of power, who must prove to the court that the authoritative activity regarding the acceptance, passage and termination of public service is lawful against a particular public servant, and a public servant, as a plaintiff, only has to substantiate his claims in accordance with the law.

The foreign experience of consideration and resolution of administrative cases related to the public service is identified and generalized.

Improved scientific provisions on areas and specific proposals for improving administrative proceedings in cases related to public service in Ukraine through the general systematization of legislation on public service, the introduction of mediation in resolving civil service conflicts, expanding the categories of administrative cases of discrimination in public service and increasing the special term for appealing to the administrative court in resolving public service disputes.

Key words: administrative cases, administrative proceedings, evidence, dismissal, public service, public servant, public law dispute, subject of power, status.